

ارائه راهکارهایی متناسب با فرهنگ و سبک زندگی ایرانی در جهت ارتقا امنیت محلات مسکونی با رویکرد CPTED (مطالعه موردی: محلات فردوسی و معصوم زاده شهر بجنورد)

نازنین ذهبکار اقدم^۱، شهلا درتومی^{۲*}

۱- دانشجو مهندسی شهرسازی دانشگاه دولتی بجنورد (nazanin.zahabkar@icloud.com)

۲- دانشجو مهندسی شهرسازی دانشگاه دولتی بجنورد (shahla201@gmail.com)

چکیده

نیاز به امنیت در طول تاریخ اهمیت زیادی در زندگی جوامع بشری داشته به طوری که وجود امنیت از معیارهای مهم در انتخاب سکونتگاه‌ها بوده است. امنیت فضاهای شهری، به عنوان بستر حضور افراد در اجتماع، در نحوه استفاده مردم از آنها و همچنین میزان رضایت آنان از زندگی نقش بسزایی ایفا می‌کنند. در مطالعات مربوط به رابطه این فضاها با جرم و جنایت، از یک طرف محیط را به عنوان بستری برای ایجاد فرصت ارتکاب جرم در نظر می‌گیرند و از طرف دیگر نقش آن را در احساس امنیت افراد بررسی می‌کنند. بدلیل اهمیت موضوع امنیت در محیط فیزیکی، نظریه‌ها و روشهای بسیاری در این حیطه بیان شده است که یکی از آنها رویکرد "پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی (C.P.T.E.D)" می‌باشد. این رویکرد که ابتدا در سال ۱۹۷۱ توسط سی‌ری جفری بیان شد راهکارهایی در جهت کاهش فرصت و انگیزه جرم در فضاهای شهری را ارائه می‌دهد. با توجه به موفقیت رویکرد C.P.T.E.D در اکثر پروژه‌های اجرا شده در کشورهای غربی، در این پژوهش سعی شده تا آن بخش از راهکارهای این رویکرد که با فرهنگ و سبک زندگی ایرانی مطابقت دارند شناسایی شوند تا از این طریق امکان بهره‌مندی هر چه بیشتر در کشورمان میسر شود. به این منظور دو نمونه از محلات شهر بجنورد که یکی از نظر امنیت در سطح مطلوب و دیگری در سطح نامطلوبی است مورد مطالعه قرار گرفته و مولفه‌های این رویکرد از طریق تکنیک پرسشنامه بررسی شده‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد مولفه‌هایی نظیر خوانایی و نفوذپذیری، کاربری مختلط، سرزندگی، نظارت و کنترل، حفاظت و نگهداری، شرایط اجتماعی و تراکم ساختمانی در ایجاد امنیت محلات با سبک زندگی ایرانی، تاثیر بیشتری دارند و می‌توان از این مولفه‌ها برای ارتقا امنیت سایر محلات نیز بهره گرفت. در انتها با توجه به نتایج حاصله، تلاش گردید تا با بهره‌گیری از رویکرد C.P.T.E.D راهکارهای مناسب برای تقویت و ایجاد امنیت هر چه بیشتر در هردو محله ارائه گردد.

واژه‌های کلیدی: پیشگیری از جرم، طراحی محیطی، بجنورد، محله فردوسی، محله معصوم زاده